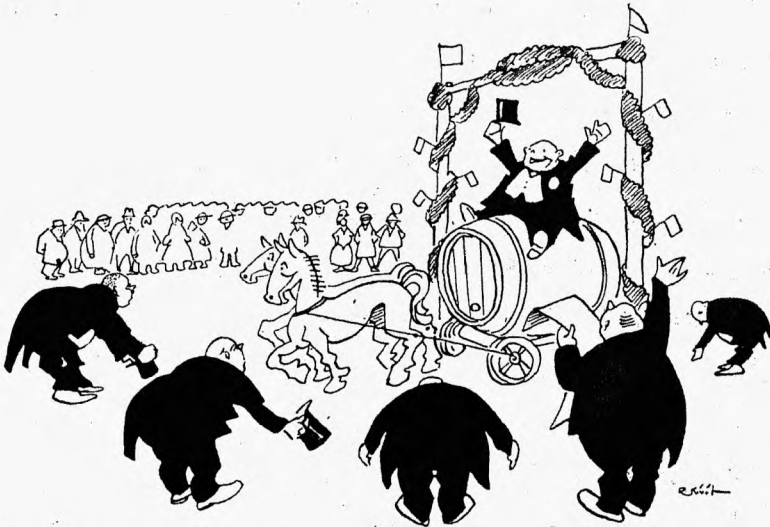

Hind mk. 25.

UUDISMAA

NOORSOO AJAKIRI

Alkoholikapital: Las' käia! Elagu vabamyk!

TARTUS.

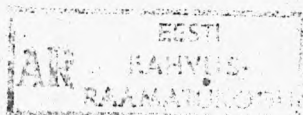
**JYRIKUU MCMXXIV.
KARSKUSNUMBER.**

№ 7.

VI AASTAKÄIK.

Sisu.

	Lhk.
Miks tarvitavad inimesed joovastavaid jooke. N. Käbin	97
Kool ja alkohol. Fr. W. Foerster. Tõlk. E. O.	104
Meie kevad. Elmar Elisto	106
Vaimuelu murrang ja noorsugu. E. Oldekopp. (Järg)	107
Eesti Noorsoo Karskusliit arvudes. J. Elango . . .	107
E. N. K. liigete 1923 a. II sem. aruanded	111
Soovitetava karskus-, enesekasvatus- ja noorsoo- liikumise kirjanduse nimestik	Kaanel
Pildid:	
Alkoholikapital	Kaanel
Ahv ja pabeross	101
Hobune ja mees	105
Kolm surma	108

UUDISMAA

NOORSOO AJAKIRI.

№ 7.

VI. AASTAKÄIK.

1923/24.

NIG. KÄBIN.

Miks tarvitavad inimesed joovastavaid jooke.

(E. N. K. korraldet kirjutuste-võistlusel I koha vääriseks arvatud töö.)

„Meie teame, et mõned inimesed on õnnelikud, teised jälle nõrkevad elu raske koorma all.“

L. Ploompuu.
(„Mispärast oleme karsklased“).

Aine käsitelule asudes tundub esmajoones vajalisena jaotada inimesi alkoholi ¹⁾ tarvituses domineerivate põhjuste erinevuse tõttu kaheks: intelligentsi ja n. n. laiad hulgad, ning käsitada siis nimetat põhjusi kummagi kohta eraldi.

Arusaadavalt on selle jaotuse juures võimaltu tömmata kindlat piiri, seda enam, et sageligi kohtame yhtsama isikut kord siin, intelligentsi leeris, kord sääl — tagasiastununa laiade hulkade mõtteviisi aluselle — tegutsemas temaga.

Ning, vastavalt sellele, või pigemini tuntavalt enam, ristlevad ka alkoholitarvituspõhjused, avaldudes väljapaistvana kord siin, kord sääl. Kuid vaatamata seepäälle, esinevad yldiste põhjuste kõrval, nagu juba tähendat, põhjused mis uimastavate jookide tarvitust mõjutavad päämiselt eelesitet jaotuse yhes osas.

Eelolevast tingitult jaotan käesoleva aine ta käsituseks järgmiselt nelja ossa:

I. Alkoholitarvituse yldised põhjused.

II. Põhjused, mis eriti esinevad n. n. „laiade hulkade alkoholitarvituspõhjustena.“

1) Kuna alkoholimeietähtsaima uimastava joogina esineb, siis tarvitan käesolevas kirjutuses „uimastavate jookide“ asemel „alkohol.“ Oludest tingituna, võib muidugi ta asemele panna mõnda teist uimastavat jooki, näit: hašiši, või ka yldse mõnda uimastavat ainet, näit. opiumi.

III. Põhjused, mis esinevad eriti intelligentsi alkoholitarvituspõhjustena.

IV. Mõningaid tõendusid eelnevale.

I. Alkoholitarvituse yldised põhjused.

Vaalteme esmalt kysimust, mille yle palju on vaieldud: „kas alkoholitarvitamine on pahe, või haigus?“ Arvan, tuleb vastuseks teha kompromiss mõlemille, kuna kindlana näib, et osa põhjustist on kahtlemata isiklised või yhiskundlised pahed, teine — haigused. Edaspidises harutluses katsun iga põhjuse, või ta liigi juurde märkida mainitut.

Yldisist põhjust tingituna esineb alkoholitarvitus:

1) Kui pärit haigus. See on: inimese hingeelus on pärituna otsekohene haiglane kalduvus alkoholitarvituseks, vast isegi otsekohene haiglane nõudmine ta järgi. „Joomist haiglase hingeelu tõttu tuleb kindlast rohkem ette, kui seda arvatakse“ („Meie karskustöö programm ja taktika“ lhk. 12). ¹⁾

2) Kui sennisest joomisest omandet haigus. Inime on andund mitmesugusil põhju-

1) Pärivuse teel omandatakse nõrgendatud närvikava, millel on enam-vähem tugev kalduvus haiglastele äritustele. Otsekohest kindlasihilist kirge alkoholi kui niisuguse vastu vist kuigi palju pärivuse teel edasi ei anta, kui seda yldiselt synnib. See tekib ikkagi harjumusest, närvinõrkuse pinnal eriti soodsalt.

V. E.

sil joomiselle ning muutund alkoholikeriks, tundes nyyd juba järeljätmatut tarvidust ta järele.

3) Joomakombed. Joodakse „niisama, kõik joovad.“ Siin ei saa käsitamata jätta kaht asjaolu, mis sageli otse kannavadki joomakommete valitsemist. Need on a) paljude iseloomu nõrkus ja b) yldine karske eeskuju puudus.

a) Just paljude iseloomu nõrkus ongi selle põhjuseks, et mõnigi veendund alles karskuse tarvidusest, siiski alkoholi tarvitusele allub. „Nõrk pää ei mõtle julgeid mõtteid“¹⁾ — senni aga on karskusmõte — kui tavalise elu nähetega sygavalt vastuolus olev — olnud julge mõte. Senni on tulnud olla tugevam kui olud, et pysida ilma moraalset sihitud tugeva tahte jõuta karsklasena. Teadmine ja tundmine yksi ei ole aitand.

b) Yldine karske eeskuju puudus. Moodne kasvatusteadus annab järelaimamisele kasvatuses aukoha. Kuid kus on need, kellest — näit. eesti noored suudaksid võtta eeskuju karskusest? Osalt vastaste töö, osalt paljude endiste karskustegelaste syy läbi, olen sageligi kohtand inimesi, kes yldse ei usu, et keegi oleks täiskarsklane: „ja, seltskunna ees kyll, kuid . . . jne.“ — ja see on öeldud inimese veendumusena, mitte pilkena karsklastelle. Osa meie — ja nii see mujalgi — seltskunda aga hoolitseb selle eest, et naeruväeristada karskustööd ja koos sellega karskust. Vähe mõjub siin Ameerika presidentide Harrisoni ja Hardingi, Inglismaa premieeri Lloyd George, Edisoni jt. täiskarskus, kuna nende isikud paljudelle võõraks jäävadki, tuntakse vast ainult nime ja tegusid. Seega jääb paljudelle teadmatuna — või vähemalt kaheldavana

1) L. Ploompuu: „Mikspärast oleme karsklased“.

— pysima ka nende täiskarskus. Noored aga, nähes oma tavalises ymbruses alkoholi edasi piduryys, alluvad temale.

Oleks rohkem „tugevaid pääajusid,“ või enam eeskujusid nõrkadelle, poleks vast nii tugevana pysind ja nii võimsalt alkoholi tarvitust edendand need juurtega ajalukku kinnitund joomakombed. Nyyd aga on see — sotsiaalne pahe — „väline joomist eden-dav tegur“ („Meie k. programm ja taktika“) — joomakomme, koos inimese iseloomu nõrkusega, millel päälegi puuduvad toed — karsked eeskujud — tõeliseks joomise põhjuseks, eriti noorte juures.

Seda osa lõpetades, keeldun tegemast kokkuvõtet, kuna siin mainit põhjused ei esine — olgugi teatava määranigi — tervikuna, vaid ilmuvad yksikult yksikuil juhusel yldisse olukorda mõjuvatena.

II. Põhjused, mis eriliselt esinevad n. n. laiade hulkade alkoholitarvituspõhjustena.

„Viin rõõmustab vaese inimese sydant ja teeb ta pale rõõmsaks“ Piibel. Taav. 105. 15.

Yle minnes laiade hulkade alkoholitarvituspõhjuste vaatluselle, peab esmalt tähendama, et asjata oleks siin näha isikliku pahet või, veel vähem, mingit haigust. Ei vaja lähemat põhjendust tõendus, et siia liiki kuuluvad põhjused on tingit sotsiaalseist paheist, mis niivõrd tugevad, et „kui, praeguses olukorras, rahvahulgalt alkohol ära võtta, siis nad leiavad teisi teid myrgituseks, sest äritav myrgitus esineb nende juures teat tarbena“¹⁾.

Siia alla kuuluvad põhjused on:

I. Raske majandusline seisukord, mis

a) alkoholi peaaegu *ainsamaks majandusliselt kättesaadavaks loomuliku lõbutungi rahuldusallikaks jätab*. Ning loomulik siis, et inime tihtigi jänust-lõbutungist

1) „Алкоголизм и борьба с ним.“ Комиссия по вопросу об алкоголизме, состоящая при Р. Об. охр. нар. здравия.

aetuna selle ainsama allika juure naaseb, seda enam, et see esitub nii veetlevana ja kutsuvana.¹⁾

- b) Äärmiselt viletsate korterioludega leppima sunnib. Just siin esineb mõnigi kord kysimus: kas yldse õigustki nõuda isikuilt, kellele pole rahuldada suudet ta elu algsemaidki nõudeid, keda elama sunnit lambaina koos — kas on õigustki nõuda neilt inimesi nimetust väärivat elu? ⁴⁾ Kui ainult mõelda: Moskvas elas 60.000 isikut keldrikorterites — neist 22.000 alla 2 aršina maapinnast, 4,500 — yle 3 arš.²⁾ Päratu hulk Petrogradi töölisi „yyris“ ainult pool voodit.³⁾

Kuid kui madal ka ei oleks inimese kultuurne tasapind — oma minimaalmugavused dikteerib talle ikkagi ette ta psyyhika. Ja need rahuldamata jäänud, leidmatult miinimumi valgust, õhku, vaikust, andub ta vabadel hetketel uimastuse otsimisele ja uuest pöördub ta — enam mitte loomuliku lõbutungi rahulduseks — alkoholi poole.

- c) sageligi sunnib inimest töötama yle fysioloogilise normi, sääljuures rahulduma alatoitlusega. — Nende mõlemi — nii

yle fysioloogilise normi töötamise, kui ka alatoitluse tagajärg avaldub organismi majapidamises yhes: energia kyllaldase hulga puudumises. Kuid teada, et nimetatule järgneb yldine apaatia, meelolu syngus. Ylendav elutunne muutub suruvaks, haiglaseks tundeks. Kuid seda puudust on võimata loomulikult (toit, puhkus) kõrvaldada (v. eelpool). Jääb yle ainult üks abinõu ta mõju nõrgenduseks: ta nyritamine. Seks pakub alkohol oma teenistust, ning inimesi palkabki teda.¹⁾

II. Hulkade hariduslisest seisukorrast tingit olukord, mis 1) inimesele võimatuks teeb nende vähestegi lõbude (kirjandus, muusika jne.) nautimise, mis talle majandusliselt veel kudagi kättesaadavad oleksid, seega teda jällegi alkoholi — selle „kõigemugavama“²⁾ — lõbuallika juure tõugates³⁾. 2) lubab alkoholil nimetatute silmis jääda pysima toitvana, julgustavana, soendavana, jõuduandvana. Ei teata veel, et alkoholi mõjul esinend muljed on lihtne meeltepete. Alkoholi tarvituse tagajärgist teatakse kyll kahtlemata niipalju, kui seda näitand on eriti yumbruskunna joodikute elukäik. Kuid kes alkoholitavitajaist olla tahabki sellesinatse tollneri sarnane, („teeme pitsid ja peame aru, ja kuis tulla saaksid siis tollesed tagajärjed?“). Siin võidaks mulle vastu väitanda — kahi peaks ju selge olema, on ju kyllalt selgitustööd teht, kõneldud ning päälegi on teadusmeeste seisukoht siin nii haruldaset siiski yksmeelne. Usun, selgitustööd on teht, usun, et kui ju, näit: meil Eestiski aastasadade vahetusel ja käesoleva algul yle poolesaja karskusseltsi iga aasta umbes paarsada koosoleku pidasid⁴⁾.

1) Pole alati õige: vaimlised lõbud pole alati mitte kallimad, kui alkohol, sagedasti isegi odavamad. V. E.

2) Е. М. Дементьев: „Фабрика, что она дает населению и что она у него берет“ (стр. 179).

3) Покровский, Дч. „О жилищах петербургских рабочих.“

4) Teoreetiliselt ja moraalselt võib yhiskonna nimel kõigilt kõike nõuda, isegi eluga riskeerimist, nagu sõja ajal, ja loomulikult siis ka kõike mis sellest vähem. Täiskarskuse nõudmine isegi olude kiuste ka selles mõttes täitsa õigustatud ja iseenesest yks väiksemaist nõudmisist yhiskonna poolt. Kui palju aga seda nõudmist täidetakse, oleneb kõige päält vastava isiku moraliteedist ja tahtejõust, teiseks ymbritsevaist oludest. Kõige viletsama õomajagi kylalised võivad teatud eeltingimustel täiskarsklased olla (siis on nende iseenesest halb põli palju kergem kanda!) ja mitmed neist ongi kahlemata täiskarsklased. V. E.

1) Niikaua, kui inimese pääaju on võimas meeolude reguleerimiseks ja kontrollereerimiseks, pole siin alkohol mõõdapääsematu. V. E.

2) Meie k. programm ja t.

3) Õigem oleks öelda kõigeharjunuma. V. E.

4) Karskuse seltside aastaraamatud a. 1895 alates.

Siis pidid ju nendegi kaudu paljud kuulma alkoholi kahjulikust mõjust¹⁾. Kuid siin tõuseb küsimus: kas selgitustööd nii tehti, et kuuljad ka veendusid? Ning siin näib õigena vastus: „Paljudki on kuulnud alkoholitartv. kahjust, ent enamiku neist ei ole see veel veenduma sundind. Ning hiljem kõrtsi astudes ei talita nad seepärast veel alati oma parema teadmise vastu. — Missugused asjaolud või millised eeldused siin puudusid, selle vaatlemine viiks meid aine piiridest välja. Ytlen ainult, et oleme — kes me karskusväljal töötajatena viibind — mõnigi kord siin eksind kannustiku harit põlluks pidades. Näib, et — ise alkoholi kahjuliku mõju teaduse toetusel n. y. absoluutõena võttes — sageli ylihindand oleme hulkade teadlikust selles, sest mis puutub teaduse yhemeelsesesse otsusse, siis oleks asjata sest pajata siin, kuna ta kõnesolevatele hulkadelle siiski nii võõras. Yldse näib, et yks eelpool puudutet olukorra põhjustest ongi see, et siin tihti on alat äestamist — ning sellele järgnevat kylvi — enne, kui põllul old kyndja. Ning ime siis, kui saak kehv.

Kuid tagasi aine harutetule.

Selle osa kokkuvõtteks:

Majanduslise ja hariduslise seisukorra tõttu on hulgad asetet oludesse, kus organismi

1) 1893—1911 on peetud arvustiku järele 2726 karskuskõnet, faktiliselt rohkem (В. Ерниц, из истории борьбы против алкоголизма, Юрьев 1913, lhk 17). Ennesõjaaegist kõnede arvu võib julgesti 4000-ks rehkendada, päalesõjaaegseid umbkaudu 2000-ks, kokku umbes 6000 kõnet umbes 35 aasta kestes, keskmiselt ligi 700 kõnet aastas (praegu 700 ümber). Keskmiselt 100 kuulajat yhele kõnele rehkendades teeks see siiski ainult 20 000—70 000 suurust aastas, mis on ikkagi väike osa meie kodanikkudest.

Noorsoole peet kõnede ja karskustundide arv ulatas 1924 a. alguses kuni 5156-ni 190596 kuulajale, sellest 1923 a. 2968 kõnet ja tundi 98614 õpilasele. Nii on meie kooliõpilastest läind aastal juba vähemalt $\frac{3}{4}$ midagi karskusest kuulnud, muist kodanikkest vaevalt $\frac{1}{20}$ (1923 a. Eestis 595 kõnet 32990 kuulajale). V. E.

normaal elu ja arenemine võimatu. Oludest yleolek ei ole omane hulkadelle. Ainsam kättesaadav — vast liigagi kättesaadav võimalus ajutisekski unustuseks ja hääolekuks on seega joobumine alkoholist. Ja paratamatult sammubki hulk seda teed — kuigi talle ka teadagi, — et see vastu viib kadule.

(Alkohol meie oludes, muud myrgid teistes oludes).

III. Põhjused mis eriliselt esinevad alkoholitartvituspõhjustena intelligentsis.

„Praeguse aja inime ylelydse tunneb hirmu mõtete selguse ees. Selge mõtlemine näib talle liig „kaine“ olevat. Meie kardame tõde, meie tahame teda uimastuse teel eneses maha suruda, võitleme tõe vastu.“

Tšeehi teadlane Masaryk.

„Meie võime öelda, et yldine tarvidus uimastuse järgi, ei ole midagi muud, kui tarvidus kõrgemate psyyhiliste funktsioonide ajutise allasurumise järgi.“

Dr. Vigdorčik („Алкоголизм“).

Tahaks käesolevat osa alata allakriipsutusega, et eriti vene intelligentsi vaevand „neet kysimused“ („проклятые вопросы“) seisavad lahendamatuina. Kuid need, kes arengus möödasammund sulasest Juhanist, — ja nende arv on suurenend hulga — kel aiateivast tagudes ei kerki kysimused: „Mis on teivas iseenesest? Mis on teiba idee?“ —, kes möödasammund ja Felix Ormussonina kadestavalt vaatavad Juhanit, need kordavad tihtigi kibedusega: „а познавши нелзя не знать“¹⁾.

Ning siit see hirm „mõtete selguse eest“ siit osalt soov „mõtlemist siis järele jätta, kui see raskust synnitab“ (Lessing). Ning kui sija juurde lisada veel, et intellektmõtlemissvõime inimesele tihti yldse liig koor-mavana tundub — see yhtlasi viimase soovi põhjenduse teine osa — siis näeme: inime on võimetu intellekti tasakaalustuseks. Kuid vähe sellest, elu ei piirdu sellega. Та annab

1) Толстой „В чем моя вера“.

lisaks veel hingeelu käristetuse: Yhelpool see „pime loomalik olevus, mis sööb, joob, liigub ja magab, puhkab ja sigineb“¹⁾, teisal see „vaimline hing, mis loomaga yhendet“. Yhelpool „vaimliselle hingele“ rajat õhulossid, teisal tuntavas osas sel „loomalikkul olevusel“ põhjenev reaalsus. See on seesama käristetuse, mida parimini tunneb noorte hing, kui selle õrnus vastu saatusliku kannatusallika — elu igapäevsuse — puruneb.

Ning selle tasakaalutu ja käristetute, enesega ja eluga vastuolus oleva inimese pääle paneb ta kohustuste ja vastatuse raske koorma, kysimata, milline kandja jõud.

Ning inime, kes tasakaalutuse tõttu kindlusetu, käristetuse läbi aga võimetu on ka mõistuse ja tunnetevahelise vastuolu kaotamiseks, satub seetõttu peaaegu meelegeitele.

Kui nnyd veel meelespidada, et elame aegjärgul, kus

„ruttu ja rattaid liiks täis on maailm“
(„Ahastaja“. M. Under).

Ajal kus unustet intuitsioon, kus „Euroopa andund on mõistuselle, kõike muud selle kõrval unustes ning tähtsusetuks pidades“. Samale mõistuselle „mis kyll inimesele andnud, mis ta anda võis, kuid mis teiselt-poolt laastava, peaaegu hävitava mõju oli avaldand inimese hinges“²⁾ — siis, usun, esineb juba seletetuna Dr. Luiga väite: „ka paremategi meeste visa, kärsitu hing, alalises võitluses, pydmises, ryhkimises, teistega võisteldes või enese auahnuse kihutusel — nõuab ajuti seisatamist, lahutuseks, enese-unustust joovastuses“³⁾.

Kuid milles suudab kirjeldetu leida seda? — Vaimustusest, armastusest, alkoholist.

Ent sama meieaja inimene, „kes midagi kuumalt ei armasta, midagi tuliselt ei põlga,

1) Толстой: „Mispärast inimesed end uimastavad“.

2) E. Oldekopp. „Vaimline murrang ja noorsugu“.

3) „Nõtruse poole!“

kellele ei ole liig kõrget, kuid puudub ka alatu, kes kõigest aru saab, kõik andeks annab“ (V. Reimann) sel meieaja inimesel on raske syttuda esimesist kahest. Ning päälegi pole nad ju soovikorral tellitavad!

Alkohol aga on talle alati vaevata kätte-saadav — ning sest otsibki ta siis joovastust.

Selt seisukohalt vaadetuna esineb aru-saadavana, kuigi mitte vastuvõetavana —

Pabeross ei tee ahvi veel meheks!

ka L. N. Tolstoi kategooriline väide: „Uimastavate jookide tarvituse yldise laialilagunemise põhjuseks ei ole maitse, lõbu, meelelahutuse ega rõõmu saavutuse soov, vaid tahe sydametunnistust varjata, lämbutada“¹⁾.

Seda osa resümeeerides ytleksin järgmist: Intelligent, olles alkoholi kahjulikkuses, ta hävitavas mõjus teadlik, jaguneb kahte: esimene osa hindab elu, kui väärtust,

1) „Mispärast inimesed end uimastavad“.

kuid — ses osas kirjeldet põhjusil tunneb end liiga nõrgana seks, et olla kuningas, kellele ei synni viina juua, või vyrst, kellele ei „kõlba kanget joomaaega ihaldada, et siis kõikide viletsate inimeste kohtuasja teisiti ei pööraks“¹⁾, vaid ta jääb enesega, omale juhtsõnaks võttes: „andke viina sellele, kel sydame kurbus on, et ta saab juua ja oma vaeva pääle enam ei mõtle“²⁾, teine osa — ta ei ole liig väike — nimetab elu lihtsalt „rämpsuks“, olles ise sääljjuures jõuetu elust otsekoheseks äraastumiseks. Ning ta pajatab teadlikult: „Andke kanget joomaaega neile, kes hukka minemas“³⁾.

Ei leia põhjust kumbagi neist sarnastada algulkirjeldet haigetega.

IV. Mõningaid tõendusid eelnevale.

Lubatagu mul ses, viimases, osas lühidalt puudutada mõningaid nähtusid elust, mida seletada aitab eelmises osas püstitet väide. Loodan neist seletusist teat tuge viimaselle.

Käsitetavad nähtused oleksid:

- a) Alkoholi võrdlemisi rohke tarvitamine enamarenend intellektiga isikute poolt.
- b) rohke joomine nooruses.
- c) Vene- ja Prantsusmaal isiku kohta tarvitet alkoholi hulga vahekorid, yhes surnuksjoomise juhtumiste vahekorraga.

a) Selle osa päälkirjas nimetet asjaolu on fakt mida allakriipsutat paljuiski kirjutusis ning mida tähelepanna võime omast igapäevases elustki. Seepärast algan kohe põhjuste vaatlusest.

Esmalt on vastuvaidlematu väide, et alkoholi rohke tarvitamine käesoleval juhusel osaliselt tingit on sellest, et „intellekti tugev arenemine käsikäes ei käi tugeva tahtejõu kasvamisega“⁴⁾. Kuid sest yksi oleks vähe, ning kahtlemata on siin põhjuseks veel see, et enamarenenuma hästi väljakujunend intellekt ylitundelik on. Ning just ses yli-

tundelikkuses peitubki õigustus Behrens'i ytelusele, et „uurijad ja teerajajad kõigil vaimuelu aladel, kunstnikud ja kunstitundelised inimesed kõige vähem alkoholi vastu kaitstud on“. Sunnib ju see tundelikkus neid reageerima juhusel, milledest tavaline inime tähelepanematult möödub. Ja ses reageerimises „oma tundeelu rahutust laenutusest ärituvad sarnased iseloomud“. Ning kui nyid siia juure lisada veel Smitt'i sõnu: „Ka töötab nende pääaju yلیلpsakalt ja loob palju enam, kui igapäevase inimese oma — loob senni, kunni vastutõuge ilmub“ — siis kõlab see tõendusena eel-esitet väitele, kuna kõnesoleva „vastutõuke“ ilmumine tingit sellest, et intellekti töö suruvus inimesele väljakannatamuks osutub. Ning, et ta siis alati joovastust leida ei suuda kunstist ja teadusest — millistesse tal võimalus soovi järgi syveneda — siis võtab ta — tihemini tavalisest kätte viinaklaasi.

Eeloleva kokkuvõtteks ja osaliseks täienduseks:

Mida kõrgemal inime intellekti arenemise poolest on, seda sygavamana esinevad talle eelmainit vastuolud, seda koormavamana esineb see intellekt. Sellele järgneb suurem tarvitidus joovastuse järgi. Juba nimetet põhjusil tarvitakse seks harilikult alkoholi abi.

Sest siis alkoholi rohke tarvitamine enamarenend intellektiga isikute poolt¹⁾.

b) Alkoholi rohke tarvitamine noorte hulgas. Õieti sarnaneb käesolev aine tuntavalt eelmisega. Vahe seisab pääasjalikult ainult selles, et sääl alkoholi tarvitidus suurelt osalt tugevalt välja arenend intellekti tundelikkusest ning suruvusest, siin aga noorte hingede tundelikkusest tingit. Kui tihti ei haava noort nähtus, millele teised tähelepanugi ei omasta — kordan analoogijaks. Eks ole ju see n. n. „nooruse pessemism“

1) Piibel õp. s. 31, 6—7.

2) Ibidem.

3) Ibidem.

4) Dr. Talvik „Alkohol ja vaimutöö“.

1) Muidugi eeldusega, et nende enesevalitsus, tahte- ja moraalikeskkohad pääajus võivad teis- taga proportsionaalselt arenend või tegevusele virgutet olla.

V. E.

tingit sellest? Ning siis veel need n.n. „ilmamured“ — teised muigavad yleolevalt nende yle, ent noored võtavad neid tõsiselt. Ja kui eelpool oma osa mängis ka tahtejõu nõrkus, siis on see osa tal ka siin. Sääal arengus seisujäänd — siin veel arenemata.

Kuid tagajärg on üks: ka noor — surutuna „nooruspessimismist“, „ilmamuredest“, — ning sageli veel teadmised, et „mõõduvad ajad, parimad aastad“ („а пройдут все годы, все лучшее годы“ — Надсон) — andub samul põhjusil — joovastuse otsingulle. Õnneks esineb siin pehmendavana asjaoluna see, et noortel rohkem eeldusi joobumiseks vaimustusest, armastusest.

Ent sellest tunnevad noored jälle rohkem, et „inime nagu peaks rumalusi tegema“ (Dr. Luiga). Ent seotuna seltskunna eelarvamisist puudub neil seks kyllaldane julgus. Kui tihti — pajatades mõne kaasnorele karsklaste yhest või teisest olengust, kus myrat vallatute noortena, kysimata sest „välisilmast“ — olen kuulnud seepäale kadestavat ytelust: „seda ei tee teine purjuspäästki!“ Just see julgusetus neiks „vajalisteks rumalusteks“ aitabki palju kaasa sellele, et alkohol noorte joovastusallikate keskel ei viibi kontvõõrana laua otsa kohal, vaid omab nähtava aukoha.

c) See põhjus, teatava määrani laiendatuna ka hulkade pääle, seletab meile veel mõndagi. Näiteks seda, miks prantslane oma hariduse juures 7 korda rohkem alkoholi tarvitab, kui venelane. (Väide, et Prantsusmaa veinide valmistusmaa, ei aita yksi!). Veel aitab ta meil — käesoleval juhtumisel — osaliselt seletada ka seda, miks 7 korda rohkem joojate prantslaste (isiku kohta) juures surnuksjoomist 5 korda vähem ette tuli!).

Asume harutlusele.

Miks jõi venelane nii võrdlemisi siiski suurel määral?

1) Arvulised andmed võtetelmainitraamatust „Алкоголизм и борьба с ним“.

Esiteks kahtlemata eriti hulkade majanduslise ja hariduslise seisukorra tõttu, millest tingit olukorra tähtselt õige väljendusena võtta võib Некрасов'i ridu

До полусмерти работаем,
До смерти пьем.

(„Кому на Руси жить хорошо!“)

Kuid — teiselt poolt, ei saa ka unustada seda, et ajal kust pärit need andmed, elas vene intelligents — vaevatuna algulnimetat „neet kysimusi“ — olukorras millest õige pildistuse annab Брюсов (?):

Teelahkmel ma seisan, kolm teed on
mul ees

Kolm avatud ust on elusse lahti
Peab astuma nyyd, ei aegluseks mahti.
Lähed yht — sult tundmused surevad,
Lähed teist — sind kiskjad elajad
purevad,

Ja kolmandal — ise elajaks saad.

Ei vennad —

Ma paremaks peaksin kyll eeskojas surra.
Tõlk. A. Laanessaar.

Ning nyyd edasi: venelane aga on ju tunt sygav-hingelisena. Et just need parimini tunnevad seda tasakaalutust, käristetust, vastolu — sellest pajatin eespool. Ja kui nyyd niisuguse hingeelu juures kannatada tuli äsjakirjeldet olusid — siis on arusaadav, et esines siingi tarvidus joovastuseks.

See tarvidus aga ei esinend yhesuguse järjekindlusega õhtust-õhtuni, hommikust hommikuni. Vaid nädala lõpupoolikul, siis hakkas fyysiliselt töötajail erilisel tunduma vajalise energia puudus. Laupäeva õhtuti puhkuseks kõlbuliku tuba ja kyllaldast valgust leidmata, tugevnes piin mitmevõrra, ning nädalakestes end poolsurnuks töötand venelane andus joomiselle ning jõi — tih-tigi surnuks.

Umbes analoogiline oli ka vene intelligentsi mõtekäik: „laupäevani“ kannatas ta — tunt venelase kannatlikkus! —, kuid siis, hetkeil mil tuli otsustada „eeskojast ellu astumine“, siis katkes ka kannatus, ta jättis oma teeklaasi — mille taga alaliselt

lahendand omi muresid — hääras alkoholi järgi, ning tihtigi kustus nende elu „eeskojas“.

Siin peitub seletus sellele, miks „mitte liig palju joov venelane pööraselt jõi“¹⁾.

Kuid prantslane?

Kas ykxi sellepärast, et Prantsusmaa veinide valmistusmaa?

Oleks absurd seda oletada. On ju öieti tähendat, et sotsiaalolud ei suuda sundida inimest — synnitama endale näit. fyysilist valu, kuna psühnika seevastu protesteerib.

Usun, alkoholi tarvitamine põhjened siin õige suurel määral just eelkirjeldet psühhilisel vajadusel-kalduvusel. See ongi öieti ainult selle kaasabiga seletetav.

Sest miks peaks siis prantslane muidu niisugusel määral (7 × rohkem kui venelane!) jooma? Majandusliselt on ta yldiselt tublist paremas seisukorras, ajalookäigult on ta pärandand kunsti ja kirjanduse pääratud tagavarad ning nende nautimine võimaldet kõrge hariduslise tasapinna läbi. Sama haridusline tasapind peaks garanteerima ka teadvuse alkoholi mõjust (juba ykxi Forel'i tööd sel keelel!)!

Kuid tagasi eelneva juure.

Et see psühiline tarvidus-kalduvus (mitte alkoholi järgi — see oleks ju alkohooliku tunnuseks — vaid joovastuse-unustuse järgi!) kergelt rahuldub kylluses olevatest veinidest ja siidrist, siis rahuldabki prantslane seda tarvidust. Ja et tal võimalus seda sageli teha, siis ei jõua nimetetu kujunedagi jõuks mis purustavalt mõjuks, või mille rahustuseks alkoholisse uppuda tarvituseks. Ta rahuldub vähesega, kuid see sageline tarvituse teeb selle vähesega pääratuks hulgaks. Teisestkylljest garanteerib võrdlemisi väiksedoosiline tarvitamine otsekohehest viinasurmast pääsemise.

Tõenduseks, et see „mitmekordne vahe tarvitetava alkoholi hulga ja surnuksjoomise juhtumiste vahel (7 × 5 = 35!) prantslase

1) Dr. Мендельсон. „Острое отравление алкоголем“ СПб. 1906.

ja venelase psühnika ja majandusliste olukordade erisusest, ja mitte kuigi suurel määral äratarvitet alkoholi kanguse kraadide vahest ei olenend toon Prantsusmaa ja Venemaa kohta käiva väljavõte yhest Dr. Hoppe raamatus „Die Tatsachen über den Alkohol“ (Berlin 1904) leiduvast tabelist:

Riigid	Mis aasta andmed	Hinge peale tarvitet (liitrites)				sest oli veeta piiritust (graadides)				
		õlu	viin	siidr	„vodka“ 50°	yldise	selle hulgas			
							õlus	viinas	siidris	„vodka“
Prantsusmaa	1900	28,00	117,0	45	9,2	21,25	1,26	14,04	1,35	4,60
Venemaa	1898	4,04	3,3	—	4,88	3,05	0,18	0,43	—	2,44

Lõpuks tahaksin veel alkoholitarvituse põhjuste tavalise ja alalise seginemise ja yhinemise päälle tähelpanu juhtida, kuid et ma seda juba kirjutuse algul tegin ning yksikute nähtuste vaatlusel seda veeleriti alla kriipsutasin, siis pean asjatuks selle juures peatuda. Lepin ta mainimisega.

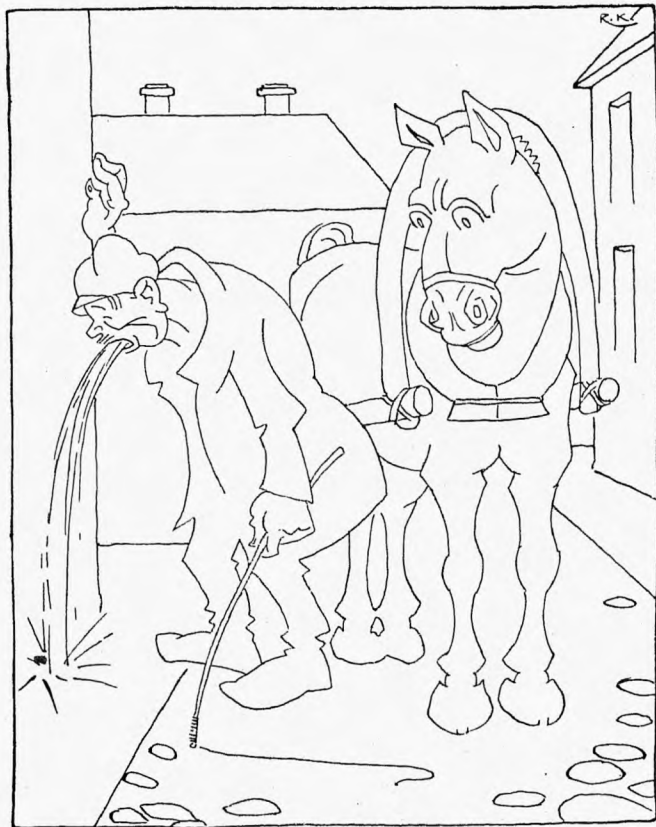
FR. W. FOERSTER.

Kool ja alkohol.

Selle kysimuse käsitus on tähtis päärastisele elule, samuti kui ka koolikorra probleemidele. Ka siin rahuldutakse liialt reglemendi, valve ja karistusega, selle asemel, et asja pedagoogiliselt käsitleda, ja see oleks: alkoholivastaste õppurringide kaasabil. Sellist pedagoogilist käsitlust ei tule mõista kirgliste alkoholivastaste jutlustena, vaid just kõnelusena konkreetseist inimelu ja enesekasvatuse kysimisist, millele sundimatult järgneb vabatahtlik alkoholist-keeldumine. Karskuspedagoogikal on suurelt jaolt põhipuudeks see, et ta on liig järsk ja laseb oma tõendusmaterjaali sihilikkust liialt läbipaista, selleasemel, et kõigepäält elu häda ja traagika ning isikliku kogemuse põhjal selgitada keeldumuse tähtsust selle

kõrgeimas tähenduses. äratada taotelu selle järele ja siis alkoholist loobumisele osutada, kui kogu keeldumusele viiva enesekasvatuse põhjapanevalla eeldusele. Sel alal tehakse sama viga, kui seksuaalküsimusegi valgustamise juures — eksi-kombel ustakse, et täielikult isoleerit yles-kutse karskusele laseks end praegusesse kooliellu lihtsalt sisseviia ja saaks mõis-

tetavaks ka ilma, et pind eetiliselles sihis ettevalmistet oleks. Kõigepäält peab enesevalitsemispedagoogika (die Pädagogik der Selbstbeherrschung) kogu koolielu läbistama, kindla tahte kujun-damine lähendatama noore inimese sisemisele autundele, keeldumuskultuuri mõistetama ja austetama, kui kõrgeima kasvatuse tõsist tunnust — sellele järg-

Hobune mehele: No kyll on tõbras! Ei mina sellega hakkama saaks.

neb siis ka kõigi väärtuste ymberhinda-mine alkoholi suhtes. Räägitagu noortele näit. „vaimu olemasolust“, harutetagu nende endi kaasabil vaimu ja elu kindla yhenduse tähtsust ja mõtet, toimingute ja kõneluste läbistumist parimate mõte-tega ja parima inimarmastusega, valguste-tagu uisapäisa-toimimise traagikat elus: selliseist harutlusist tuleb iseenesest ilm-siks, et alkohol sellepärast suurim inim-vaenlane on, et ta meie tegu ja kõnet me

sygavaimast „minast“ lahutab ning meid hetkele andumisele viib: „Valitsemine hetke yle, on valitsemine elu yle!“

Kui vähe ka see eetilise mõjutamise ala yldisest karakterkasvatusest end lahutada laseb, näeme sellest, et suurim avatlus alkoholitavitamisele mitte üksiku isiku nautimishimus ei ole, vaid n. n. joomakommetes ja iseloomu iseseisvuset-tuses, mis ei lase üksikut isikut vabaneda kollektiivsete narruste tyranniast. Isik-

liku vastupanekujõu tugevne- mine seltskundliku moe vastu on alkoholivastaselle võitluselle vähemalt sama tähtis, kui tahte karastamine alko- hoolsete erutuste eneste tarviduse vastu. Alkoholivastane võitlus peab algama võit- lusega mõttetu ja liia veejoomise vastu jalutuskäigel jne. „Kes saab hakkama veel veerandtunnilise janukannatami- sega?“ — selline kysimus õpetajalt õppurite jalutuskäigul on tingimata tar- viline ettevalmistus karskuselle.

Selgitetagu noortele pyha Bernhardi „sustine et abstine'i“ kaugeimate vaate- piiride mõttes: millist jõudu pysivuseks ja keeldumiseks tõsisemad eluylesanded ja eluvahekorrad meilt nõuavad ja kui tarviline on sellepärast vabatahtlik sise- mine ettevalmistustöö rasketele läbiela- mustele. Mida enam militaarne tahte- distsipliin kaob, seda tähtsamaks muutub sustine et abstine'i kõrge karakterkool!

Teosest „Schule und Charakter“.
tõlk. L. O.

ELMAR ELISTO.

Meie kevad.

On traditsiooniks olnud keskkoolide lõpeta- mist pidulikult pyhitseda, pidudega, mis alko- hoolist kyllastet. Viinaga tahetakse seda mee- lähärma yle ujutada, mis kogund aastate jooksul ja nyd seljataha jäänd, viinaga tahetakse elus- tada selle pöörde rõõmu ja alata uut elu- järku, pyydes sarnaneda täiskasvanuile. Kah- juks oleme seda mitu aastat pidand kuulma. Õnneks näeme, et see nii vanana esinev tra- ditsioon nõrgeneb. Ja see komme peab kõdu- nema, alkohol peab kaduma vähemalt noorte laualt, et kaduda hiljem yldse jookide hulgast!

Inimene tahab oma loomu poolest teha seda, mis temale keelata. Kuid väiklane oleks sellepärast ennast rappa viia, et sinna ei ta- heta lasta, väiklane sellepärast juua, et see keelata, ehk selleks kyll sageli eeskujugi an- takse. Arenend mõistus peab arusaama, et

meie oma isiku arenemisest kõigepäält ise huvitet peame olema ja omal jõul enesekas- vatus alal peame töötama, et siis selle läbi ka vääriliseks yhiskunna liikmeks saada.

Kui mõni aasta tagasi alkohol kõiki ähvar- das yle ujutada, näis, et karskusliikumine hyyd- jaks hääleks kõrbe jääb. Kui olid seltskun- nas yksikud karsklased, siis ei leidnud nad naljalt teist oma ymbrusest. Tundus abitust võitluses paratamatu ylivõimu vastu. Ometi on see jõud nyd suurend. Ikka sage- nend kirjutused noorte ajakirjus karskuse sihis, suurend selle pooldajate arv noorsoo kes- kel, ja tundub, et on hulk jõude ja palju tuge- vaid võitluses paremate ideede pärast.

Karskuse alal tahetakse enam väikeste laste juures tööle hakata, et see enam vilja kan- naks, ja õigusega. Nyd kysime endilt, kas tahame meie, täiskasvand noored olla need, kes juba nii rikut, et neist enam asja ei saa? Kaugeltki mitte! Terve noorsoo liikumine on rajat täiskarskele aluselle. Oma äratundmise järele peame seda teed käima, vastukaaluks viinakultuurist läbi imbund seltskunnaenamusele. Kes peaks siis paremat teed käima, kui mitte noored, kes seda tunnevad ja kellel selleks veel jõudu.

Ent ometi ei vaiki noorsoos hääled viina- lõbu ylistamast. Ning nyd tekitabki uuesti elavaid vaielusi kevadise lõpp-pidu alkoholi kysimus.

Meile öeldakse: viimast korda oleme yhes- koos, siis peab nii olema, et kõigil hää oleks, kas peaks siis neid leiduma, kes tahavad teis- tele keelata seda, mis neile sel õhtul lõbu pakub? Mis mõtlete siis teha, kui viinagi laual pole? Kuidas saadame mööda õhtu, öö? Peavad kõik igavusest aigutama ja koju minema?

Selle pääle peame vastama:

Olgu meie õhtu igavam, kui me seda muul viisil lõbusaks teha ei suuda, kuid alkoholilt meie toetust ei taha! Meie ei taha endid sel õhtul alandada abinõuni, mis tulevikus isandaks võib saada. Meie ei taha ise juua ega teisele pakkuda, meie ei taha, et teiegi joote,

andes seega eeskju teisile, ei taha ka, et need, kes meist kaugemale on jõudnud, meid viinajoomises õpetama tuleksid. Halvem kui teil viinata, on meil näha teid joovat. Kõrtsimeeleolu ja õllejoomine lõpp-peol ei tohi meile juhatuseks ellu olla. Meie ei taha, et meie viimane koosviibimine oleks jumalaga-jätmiseks ajale kus meie eneste yle peremehed oleme, pärast mida hakkaksime viinaklaasist elu otsima, alandudes myrgist läbiimbund seltskunna tasapinnale. Meie ei taha nendest eeskju võtta, kes sinisest tondist oma elule aluse on pannud. Meie tahame, et meie viimane koosviibimine oleks silmapilgu meeoleu väärivalt ylev.

Juba meie tahame näha paremat yhiskunda, yhiskunda mis vaba alkoholi-nikotiini-myrgist, yhiskunda kus põlastusega vaadatakse eneseorjastajate pääle ja kaastundega nähakse, et nad parema lõbu jaoks mannetud! Seks kõrvaldame esmalt seda kurnava aparasiidi tegevust hääskiitev vaade, sest sellest vaatest toidab ta end suurel määral!

Läind kevadel rõõmustasime kuuldes, et mitme kooli lõpetajad oma lõpp-peod alkoholita korraldasid. Sellepärast tööle, et meie tänavunegi kevad oleks parem eelmisist! Meie tahame, et meie iga järgmine kevad oleks parem möödunuist. Alkohol peab kaduma noorte ringist, muidu ei vääri meie endi tulevikku ega neid lootusi, mis meie pääle pandud, muidu ei vääri meie iseendid. Peab kasvama nende arv, kes kaua tahavad karsket kevadet rinnas kanda — ja ta kasvab.

24. II 24. Viruveres.

E. OLDEKOPP.

Vaimuelu murrang ja noor-sugu.

(Järg.)

Ja viimaks veel kysimus, mis on, võib olla, tähtsaim. Kuidas avaldub siis uus vaim aladel, mis on inimese eetilise ilmaga yhenduses: religioonis, praktilises elus, sotsiaalses korras?

Siin selle kysimusega puudutat lõpmatu mitmekesisiste faktide ilmas õiget, objektiivset elu sihti tabada, subjektiivsusest täiesti hoidudes, on ehk võimatu. Lubatagu mulle siiski ka siin lyhidalt pääsihti ära tähendada, mille poole uue vaimuelu avaldused näivad voolavat. Me nägime, et uue vaimuelu iseloomustav joon on usk vaimujõusse, usk ideaalidesse, kui reaalsesse loovatesse jõududesse; ja see usk ongi, võib olla, tähtsaim uue eetilise ilma põhiheli. „Aktivismiks“ nimetatakse harilikult seda liikumist mis uskudes vaimu jõusse julgelt pyyab nii sisemises kui ka välises elus oma kõrgemaid pyydeid teostada. Kui julget selle uue vaimu eestvõitlejat ma ei tahaks nimetamata jätta nn. „settlement“- liikumist anglosaksi maades. Et töölisklassi hingeliselt tundma õppida, et saavutada klasside lähenemist, harit kihtide noorsooliikmed elavad töolistena tööliste keskel, selles uues elus omi pyydeid teostada katsudes.

Kõigest eelmisest järgneb, et uus vaimuliikumine ka sotsiaalses korras kõigepäält näeb vaimliste tegurite avaldumist materiaalsete tegurite kõrval, sest et väline elu on ju lõppude lõpuks meie seesmise elu avaldus; ja nii, nagu üksiku organismi elu ja arenemist on võimata seletada ainult fyysilis-keemiliste jõudude põhjal, niisama vähe võime ka sotsiaalse organismi arenemist ainult materiaalsete (ekonoomiliste) tegurite põhjal seletada.

Järjelikult, sotsiaalne revolutsioon peab olema vaimlise revolutsiooni vili, sest ainult siis, kui vaimuelu murrang meie vaimuelust jälle uue harmoonilise yhise organismi loob, siis võib, ei, siis peab meil ka uus harmooniline sotsiaalne organism tekkima vaimuelu organismi kehastusena.

Uue sotsiaalse korra vägivaldne päälesundimine rahvale, ilma et selle rahva vaimline ja eetiline nivoo vastaks uuele korrale, võib ainult halvendada olukorda, sest et toore vägivalla tarvitamise läbi see eetiline nivoo alaneb. (Kõige veenvamaks näiteks on vene kommunistliku katse lõpulik fiasko).

Eelmisest järgneb ka, et vene kommunismi, s. t. bolševismi, ei saa uue ajajärgu alguseks lugeda. Just vastuoksa, ta on vana sureva ajajärgu, tema materialistlike vaimu radikaalseim, järjekindlaim väljendaja. Aga yhtlasi on tema ka vana ajajärgu lõpp, sest ta on materialismi omal alal absuradini viind. Igatahes on kindel, et bolševismi poolt me ei või vaimuelu uuestisyndi oodata. Seda näitab yhelt poolt tema kirgline materialistlike ilmavaate eest võitlemine ja teiselt

poolt tema põhjendat vaimliste tegurite kartus, mis häbistavas religiooni tagakiusamises avaldub. Bolševism on sureva materialistlike ajajärgu viimne, kuid kardetavaim jõupingutus, mis uue vaimuelu idusid lämmatada ähvardab. Ruumi puudusel piirdume sellega.

Inimese vaim, ärgates uuele elule ja nagu paha unenägu enesest materialismi kytkeid maha raputades, avaneb jälle religioonile, kuid religioonile mis vastab tema mõistuse kõrguselle, tema kättevõidet vaimu vabadusele.

Kolm surma: tiisikus, suguhaigused, alkoholism.

Missuguse kuhu see religioon omandab, seda meie ei tea; kuid võib olla võime siiski juba praegu mõned jooned tõmmata, mis meie aja vaimuelus ikka selgemini paistavad ja meid tuleva ajajärgu religioonile lähemale juhivad. Mitte dogmaatiline ei ole ta, vaid inimese vabas intuiituiivses elus põhjenev; mitte teadusega vastolus, vaid temaga harmoonilise terviku moodustades; mitte elueitav ja passiivne, vaid elujaatav ja tuliselt aktiivne, pyydes siin maa pääl jumala riiki ehitada; mitte ainult pyhapäeva ja kiriku jaoks olles, vaid meie tervet elu, meie hinge ja keha läbistades; mitte Jumalat kaugel pilvede

taga otsides, vaid teda inimese ja kogu looduse sydames leides.

„Kuid need on ju kõik tyhised mõttemõlgutused,“ ytleb ehk mõni lugeja kannatamatult, „fantaasia ja puhtsubjektiivne vaade, millel puudub reaalne alus. Kus me näeme, meid ymbritsevas elu ringi vaadates, sarnast vaimuelu murrangut, mis meile uut ajajärku, uue kultuuri algust töötab? Mis tähendavad yksikud idealistid materialismi yldise võidukäigu vastu, mis miljoneid enesega kaasa kisub! Ja meid ymbritseva elu nähtused: alkoholismi võidukäik, eetilise ilma kokkuvarisemine, sotsiaalse organismi lagunemine, järjest kasvav

rahvaste- ja klassidevaheline vihavaen, kas nemad kõik ei ole tõenduseks, et lapsik on materialismi kokkuvarisemisest ja vaimuelu murrangust kõnelda?“

Mööname manit faktid; sest see oleks ju jaanalinnu poliitika, kui meie nende kohutavate tõsiasjade kohta tahaksime silmi kinni pigistada ehk neid ainult roosiliste prillide läbi vaadelda. Jah, materialism, kui praktiline elufilosoofia, ei ole inimsoo ajaloos vist kunagi veel nii piiramatult valitsend, kui praegu; ja mis veel tähtsam, igal pool, nii Õhtu-Euroopas, kui Eestis, Venest kõnelemata, jätkab tema oma võidukäiku, ikka sygavamalle ja sygavamalle rahvamassidesse tungides.

Kuid siiski, kõik see ei ole otsustav! Vaimuelu lahinguid ei otsusta mitte massid, vaid ainult õhukene vaimliselt juhtiv kiht. Muidugi mõista, moodustab ka see juhtiv kiht massidega vaimliselt teatava terviku; ja selles kihis syndivalle vaimuelu arenemisele on masside vaimuelu seda arenemist kandvaks kehaks, mis temaga lahutamatu seot. Kuid tähtis on mees pidada, et vaimlised impulsid, mis masside vaimuelus on veel selgusetu ja ebamäärased, mis rohkem sydames pakitsevad, kuid millel puudub selge mõisteline kuju, need impulsid kristalliseeruvad selles vaimlises pindkihis selgetes mõistetes avaldet teooriateks ja muutuvad selleläbi vägevateks vaimlisteks teguriteks, mis masside hinges selgitavad ja oma sihtide poole juhivad, mis enne sääl ainult hämaruses end liigutas. Ja tähtis on veel, et masside ja pindkihi vaimuelu avalduste vahel on alati olemas ajavahe. Mis masside vaimuelus alles idanemas, omab juhtivas kihis juba kindla kuju, ja sellest tulebki, et pindkihi vaimuelu arenemine peegeldub massides paarikymneaastase viivitusega. Materialistiline ilmavaade, mis juhtivas kihis juba otsustavalt on purustet, on praegu masside vaimuelus oma võimu tipul; ja sellepärast ongi arusaadav, et uuest vaimuelu murrangust, millest me rääkisime, on masside vaimuelus veel vaevalt midagi märgata.

Euroopa inimsoo vaimuelus algab murrang, millest tähtsamat tema vaimuajaloos vaevalt

leidub. Eesti on ainult väike osa Euroopast ja meie vaimuelu jälgib Õhtu-Euroopa oma, kuid jälle teatava viivitusega. Materialism, mis Õhtu-Euroopas juba viimase aastasaja lõpul rahvamassidesse tungis, on meil alles viimase 10—20 aasta jooksul hakkand seda tegema; kuid aastaastalt sügavamalle tungib ta rahvamassidesse ja ikka tõsisemalt ähvardab ta oma rammestava ikkega meie noore rahva värsket elujõudu.

Eesti noorsoo aukohus on siin võitlusplatse astuda. Olgugi, et meil vanemas haritlaspõlves, koolis ja isegi ylikoolis materialism ennast veel laiutab ja kõrgilt uute voolude pääle alla vaatab, noori võitlejaid ei tohiks see heidutada. Eesti ei tohi selles võitluses mitte teiste rahvaste sabas sõrkida. Meie rahva värskel elujõud ei tohi mitte langeda ohvriks ilmavaatele, mis juba surmale on mõistet. Meie koht selles võitluses on Euroopa rahvaste eesrinnas, sest et meie noorel rahval materialism ei ole veel mitte nõnda luuselihasse kasvand, nagu materialismi synnimaal, Õhtu-Euroopas. Eesti noorsoo moraalset julgusest, tema usust vaimujõusse oleneb, kas meil veel kaua tuleb oodata vaimuelu murrangut, me rahva vaimlist ärkamist.

Lubatagu mulle lõpuks tsiteerida suure hindulase Swami Vivekananda sõnu, sõnu milles avaldub sytitav usk vaimujõusse ja kuuludub uue religiositeedi helinaid.

„See inimene seisab kõrgeimal astmel, kes enesest julgeb ytelda: „Ma tunnen ennast täiesti.“

Kas teil on siis teada, kui palju võimu, jõudu ja energiat selles teie välises inimeses peitub? Ja kes teadusmeestest on siis täielikult tunnetand, mis inimeses olemas on! Miljoneid aastaid on möödund sest saadik, kui inimene siia ilmus, kuid alles lõpmatu väike osa tema võimust on siin ennast ilmutand. Seepärast, kes võib ytelda, et meie oleme nõrgad! Kes võib väita, et selle välise alanduse all ei peitu midagi suurt! Kas sa tead mis kõik sinus olemas on? Sinus on olemas piiramatu võimu ja õndsuse ookeaan.

Jumalik Vaim, Maailma Hing, ainult teda me peame kuulma. Siis kuule ööd ja päevad, et sina oledki Maailma Hing! Korda seda eneselle ööd ja päevad, kunni ta igas veretilgas kajastub, kunni ta su luusse-lihasse on tungind. Täida terve oma keha selle ainsa aatega: „Ma olen see syndimatu, surematu, õnnis kõikteadja, kõikväeline, igavesti särav hing.“ Mõtle seda ööd ja päevad, kunni ta saab sinu elu lahutamatuks osaks. Mõtle selle yle ja sellest võrsuvad teod. Kui su syda sellega on täitund, siis saab su suu kõnelema ja käsi töötama; praktiline toiming saab järgnema. Täida ennast ideaaliga ja andu temale täielikult kõige juures, mida sa teed, siis vaimu lõpmata jõu läbi kõik su toimingud moonduvad, tõusevad kõrgemale, jumalikule astmele; sest kui inimene on vägev, siis Vaim on kõik-

väeline. Täida ennast mõttega omast kõikvõimust, omast majesteedist, omast hiilgusest!

Täida maailm selle kuulutuse kajaga ja hävita iga ebausku! Kuuluta inimesele, kes tunneb ennast nõrgana, järelejätmatult: Usu, et sa oled puhas Vaim! Tõuse yles, ärka, sa vägev Vaim, see magaja ei ole mitte su tõeline mina! Tõuse yles, kõnni, magamine ei kõlba sinule! Mispärast sa arvad ennast nõrga ja viletsa olevat? Tõuse yles, ärka, kõikväeline, ilmuta oma igavest olu; sest vale on, kui sa ennast patuse ja nõrga arvad olevat. Kui sa seda ytled maailmale, iseeneselle, siis sa näed, missugune praktiline resultaat selle läbi saavutetakse, kuidas sisemised jõud loitva leegina avalduvad, kuidas kõik muutub!“

Eesti Noorsoo Karskusliidu lii-

järje №	Organisatsiooni nimi	Asutamise aasta	Liikmeid			T u l u d							K u -				
			Meesliikm.	Naisliikm.	Kokku	Aasta algul kassas raha mrk.	Sisseastumise- ja liikmemak- sudest mrk.	Pidudest mrk.	Oma välja- aar- netest mrk.	Kirjantuse le- vitamisest mrk.	Toetused ja mitmesugused tulud mrk.	Kokku mrk.	Sportirista- de, õppeabin- ja invent. mu- retsem. mrk.	Raamatuid kogusse mrk.	Lugemislaua korrald. mrk.	Liikme- maksud. mrk.	
1.	Yliõpilaskarskusiühendus . . .	1920	70	26	96	2992.75	1600	—	—	—	7.25	4600	—	—	—		
2.	Narva skoutide maleva	1923	88	—	88	—	—	—	—	—	220	220	—	120	—		
3.	Abja yhisgymn. karskusring . .	1922	44	12	56	—	560	2000	—	150	127	2837	—	500	—		
4.	J. Vestholmi gym. õppur. yhing	1920	54	—	54	2061.50	495	—	325	—	—	2881.50	—	200	—		
5.	H. Treffneri gym. karsk. ring.	1921	30	—	30	3778	240	—	—	—	3995	8013	—	2100	150		
6.	Valga p. gym. karskusring . .	1923	139	—	139	1820	1975	—	—	—	—	3795	—	—	1666		
7.	Valga l. t. gym. n. karskusiüh.	1922	—	100	100	83	1100	—	—	—	2900	4083	—	—	695		
8.	Tartu II komm. g. ja k. k. õpp. yh. k. sekt.	1922	102	101	203	166	—	—	—	451.50	1500	2117.50	—	300	—		
9.	Tartu poegl. reaalg. õpp. yh. . .	1920	110	—	110	2421.50	1155	1269.50	2500	—	7500	14846	6890	—	55		
10.	E. N. K. S. T. g. k. selts „Aita“	1921	7	237	244	222	2390	—	—	913	—	3525	—	525	2190		
11.	Tartu Eesti Koolinoorsoo Liit .	1921	92	112	204	93	1975	500	—	—	5000	7588	—	—	—		
12.	Tartu skoutide maleva	1920	575	—	575	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
13.	Koeru õpp. yhing „Järvala“ . .	1919	33	24	57	—	675	—	238	—	4100	5013	—	1870	—		
14.	Tall. õpet. sem. „Õppur-kogu“ .	1921	102	156	257	6968	—	31968	—	—	10000	48936	—	—	500		
15.	Jõhvi keskkoolõppuriteyhing .	1920	94	98	192	6482	1570	1936	877	—	5333	16198	—	5880	—		
16.	Y. E. N. Y. Tartu osak. k. haru	1922	16	25	41	—	—	—	—	—	—	36539	10755	—	—		
17.	Võru noorsoo karskusiühing . .	1920	97	58	155	5159	3800	27580	—	—	—	—	10755	—	—		
18.	Alu 6-kl. algk. õpp. yh.	1921	28	11	39	6792.50	975	—	1697	—	—	9464.50	2650	765	1875		
19.	Kambja 6-kl. algk. karsk. yh. .	1923	96	68	164	—	220	—	—	200	2000	2220	550	—	—		
20.	Harju-Jaani k. s. „Jõudi“ n. osak.	1923	27	23	50	—	230	—	—	—	500	730	—	75	—		
21.	Rakvere õpet. sem. karsk. ring.	1923	21	26	47	74	470	—	680	—	381	1605	300	375	—		
22.	Viljandi l. yhisom. g. k.-t.-ring	1923	30	10	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
23.	Sakala Noor-Seppademaleva . .	1921	100	65	165	6000	2500	2000	—	—	500	11000	6700	1000	2000		
24.	Räpina noorte yhing	1917	40	29	69	2834	2300	22480	—	—	4000	31614	2462	5465	—		
25.	Võru skoutide ryhm	1923	27	—	27	—	—	—	—	—	500	500	100	96	—		
26.	Pärnu yhisg. õpp. yh. „Pyee“ .	1922	44	14	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
27.	Pärnu keskkoolidev. noorsooyh.	1917	79	49	128	2025.50	3200	25939	—	—	305	31469.50	80	300	620		

Eesti Noorsoo Karskusliit arvudes.

(Esimese tegevusaasta kokkuvõte.)

Eesti noorsoo karskusliit asutati 6. apr. 1923. a. teisel noorsoo karskuskongressil 48 orgi-edustajate (181 is.) koosolles. Liidu ellukutsumise põhimõtteline otsus tehti peaaegu ühemeelselt, kuna vastu hääletajaid vaevalt tosina ümber leidus.

Kuigi liidu asutamise eel oli käind pikemat aega kestev võrdlemisi põhjalik ettevalmistustöö, ei saand noor liit päale asutamise kohe elavasse tegevusse astuda. Yhelt poolt takistas tegevust päaletulev suvevaheaeg, teiselt poolt puudus liidul tunnustus haridusministeeriumilt, sest vastav registreerimine vältras liigi pool aastat. Enne registreerimist oli võimalik ainult mõningaid projekte, eelarvet ja tegevuskava esialgselt kokku seada, kuna liigete kogumisega viivitada tuli, sest polnud teada, missuguseid muudatusi registreerija põhikirjas vajalikeks peab. Sellep siis ongi

seletetav, et aasta lõpuks ainult 27 org-i liikmeks suutsid astuda*).

Noorsoo karskustöö ergutamiseks ja yhtlasi E. N. K.-liidu olemasolust ja ligemaist kavatsusist teatamiseks saadeti kõigile noorsoo org-ele kätte Ringkiri n.r. 1. Sarnaseid ringkirju kavatsetakse ka edespidi tähtsamail juhuseil saata.

Eesti Karskusliidu vastutulekul on E. N. K.-liidul võimalus välises organiseerimis- ja nõuandetöös kasutada karskuskasvatusinstruktoreid, Paar sellekohast soovi, mis kohtadelt esiteti, rahuldeti instruktoreid väljasaatmise teel.

Et mitmelt poolt järelepärimisi tulnud karskuskirjanduse nimestikkude kohta, tegi E. N. K. liidu ajut. juhatus A. Elangole ylesandeks eesti, saksa, soome ja ingliskeelse parema karskus- ja enesekasvatuskirjanduse nimestiku kokkuseadmise. See nimestik on valmis ja saadeti koolidel ja noorsoo org-idelle kätte (ilmub ka „Uudismaas“. Toim.)

Et meil enesekasvatuskirjandusest suur puudus, otsustas juhatus yhe parema teose sel alal - Fr. W. Foersteri „Lebensführung“i tõlkida ja trykki toimetada. Tõlge on trykki mine-

*) .I.IV. 1924. a. oli liidu liigeteks 38 org-i 4309 üksikliikmega.

gete 1923. a. II sem. aruanded.

l u d										Varandus		Võlad mrk.	Raamatukogu		Org-il on :			Org-n on korraldand :				Liikmem.				
Kantselei kulud mrk.	Edustajate sõidukulud mrk.	Pidude kulud mrk.	Olengute kulud mrk.	Ajakirja kulud mrk.	Mitmesugused kulud mrk.	Kokku mrk.	Raha mrk.	Inven-taari mrk.	Kõiteid	Väärtus mrk.	Lugemisland		Laulukoor lauljaga	Orkester mängijaga	Oma ajakiri	Lõig. pääkoos.	Juhat. koosol.	Kirj. kõne ja vaidl. koosol.	Pidusid	Olenguid	Ekskursioone		Sportipidusid	Uduipidi õht.	Levitand kirjandust mrk. väärtuses	Semestris
819	—	—	3079	—	—	3898	702	—	—	—	—	—	—	—	3	9	—	—	1	—	—	—	—	50	—	
100	—	—	—	—	—	220	—	220	8	120	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
218	1501	—	—	—	518	2737	100	1600	60	1600	—	—	—	on	6	10	2	1	—	—	—	—	150	10		
—	—	—	—	350	—	550	2331.50	14540	216	10800	—	—	—	on	2	15	1	—	—	—	—	—	—	15	—	
177	—	200	—	—	—	2627	5886	3600	35	2100	—	—	—	—	2	10	7	—	1	—	—	—	440	15		
205	—	—	—	—	428	2299	1496	3600	?	500	on	30	—	—	2	9	3	—	—	—	—	—	—	30	—	
1295	—	—	—	—	—	1990	2090	—	—	—	on	30	—	—	4	5	1	—	1	—	—	—	300	25		
437.50	—	—	849.50	—	400	1987	130.50	—	—	—	—	—	—	—	3	5	7	—	1	—	—	1	1806	—		
1300	—	—	—	3390	—	11635	3211	15500	40	3000	on	12	—	on	4	5	5	—	—	1	—	—	—	15	—	
105	—	—	—	—	—	2820	705	?	?	?	on	—	—	—	3	16	2	—	—	—	—	—	4091	25		
2000	1500	—	—	—	3768	7268	300	8000	82	3000	—	—	60	—	3	16	8	—	1	—	1	—	—	25	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	12000	?	?	—	—	—	—	48	—	1	4	9	2	—	—	—	—	—	
65	—	—	158	120	—	2213	2800	23416	139	6050	—	—	—	on	4	7	1	—	1	—	—	—	—	10	—	
4544	—	19433	—	—	10887	35364	13572	—	—	—	12	—	—	on	7	12	4	1	12	2	—	—	3000	—		
388	1127	—	218.	2752	—	10365	5833	19000	66	7000	—	80	15	on	2	11	1	—	1	—	—	—	—	10	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	18	—	13	—	—	—	—	—	—	—	
125	2715	26880.50	1190	—	4915	46580.50	508.50	28735	10550	33	805	—	43	—	3	18	2	3	1	—	—	—	—	25	—	
300	—	—	—	3522	650	9787	677.50	7850	1000	150	5000	on	50	—	2	6	9	—	1	—	1	—	—	25	—	
172	—	—	163	565	—	1450	970	?	?	?	on	—	—	on	1	2	—	—	1	—	—	—	200	—		
870.50	—	—	—	—	—	945.50	—	1996	215.50	50	1436	—	—	on	3	7	1	—	1	—	—	—	375	—		
65	—	—	—	1105	—	1845	—	3640	1200	122	2440	—	—	on	1	4	3	—	—	—	—	—	—	10	—	
1300	—	—	—	—	—	11000	—	88700	30000	20	1000	—	—	30	—	1	10	3	1	—	2	—	—	25	—	
1046	3040	14049	—	150	4360	30572	1042	25055	—	437	18480	—	34	16	on	6	17	2	2	1	—	—	465	30	—	
—	—	—	—	—	—	196	304	630	—	8	180	—	—	—	4	6	2	—	1	1	—	—	—	—	—	
746.50	900	26078	—	—	—	28724.50	2745	48500	—	900	45000	on	120	—	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—

mas. Samuti otsusteti välja andma hakata igaaastast noorsooliikumise-, karskus- ja enesekasvatussisulist almanakki „Noorusjõud“, mille esimene vihik juba ilmus.

Yhenduses Eesti Koolinoorsoo Keskkliiduga korraldetti 28. dets. — 1. jaan. noorsoo org-ide tegelaste ettevalmistamiskursus, millest ligi 150 noort osa võttis ja mis kõigiti hästi õnnestus.

Kuuluteti välja 2 võistluskirjutust: üks nooremaile, kuni 17 aastani „Kuidas käis Oru taadi käsi, kui naaberkülas kõrts avati“ ja teine vanemaile kuni 20 a. — „Miks tarvitavad inimesed joovastavaid jooke“? Tööde sisseandmise tähtjaks oli 15. jaan. Võistlus õnnestas hästi nii tööde hulga kui ka väärtuse poolest.

„Uudismaa“ toimetusega lepitü kokku, et see kevadel karskuspyha puhul välja annab karskusnumbri, jooksvaid teateid noorsoo karskustöö alalt avaldab igas numbris ruumi ja tööde väärtuse kohaselt.

Statistiliste andmete saamiseks oma liigete kohta nõuti igalt liikmeksastujalt sellekohase ankeetlehe täitmist. Samuti pandi alus noorsoo karskusliikumise keskarkhiivile ja päevapiltide albumile milleks asjakohast materjaali kõigilt org-elt paluti.

Liidu tegevuse ja tähtsamaist juhutuse otsusist informeeriti ajakirjandust ja selle kaudu kogu seltskunda. 30 dets. kutsuti Tartu asemikekogu 1 koosolek kokku, kust osa võttis 23 org-i poolt 36 edustajat, seega olles arvukaim sennipeet noorsoo org-ide asemikekogu koosolekuist.

Et ylevaadet saada ja kokkuvõtet teha liitu kuuluvate org-ide seisukorrast, siis saatis liidu juhatus neile kysimuslehed täitmiseks, kuhu tarvis oli 1923. a teise semestri andmed kokku võtta. Kahjuks pole mitmed org-id seda nõuet silmas pidand ja on läind poolaasta andmetega liitnud käesoleva aasta jaanuari-kuu arvud, mõnedes kokkuvõtetes jälle on vigu ja komistusi (oli ju tolle kysimuslehe täitmine org-idel esimene), mis kogemuste puudusega seletetav.

Esiotsa näib Tartus asuvatel org-idel ylekaal olevat. Tervelt yks kolmandik kõigist esimesel aastal liitu kuuluvaist org-est asub Tartus ja nende yksikliigete arv moodustab poole (1663) liidu liigete yldarvust. Petseri-, Lääne- ja Saaremaal pole yhtki org-i liikmeks, kuna teised maakunnad enam-vähem yhtlaselt edustet on.

Yksikliigete koosseisus on tuntav ylekaal meessool — 2142 hinge, kuna naisliikmeid ainult 1241. Kahjuks ei saa ant vastuste põhjal selget pilti toetajate liigete kohta, kuigi neid yksikutel org-idel õige rohkesti peaks olema. Teatavasti hoolitsevad skoutide malevate ja ryhmade eest skoudi sõprade seltsid, noorsooliitudel (Tartu) on omad Vilistlaskogud. Kui palju neisse liikmeid kuulub ja mis määrad nad aktiivsed on, selle kohta puuduvad ligemad andmed.

Vanaduse järele jagunevad liikmed järgmiselt (vaata tabel!):

Tulude ja kulude alal paistab silma mitu huvitavat momenti. Kõigepeält, org-idel on rohkesti raha seismas. Aruandeaja algul oli 11 org-i, kellel igahel enam kui 2000 mrk., mõnel koguni 5—6 tuhat mrk., suve läbi kassas seisnud on. Ja aastavahetusel näeme

	Meesliikm.	Naisliikm.	Kokku
alla 14-ne aastaseid . . .	313	198	511
14—15 ” . . .	222	93	315
15—16 ” . . .	194	132	326
16—17 ” . . .	263	162	425
17—18 ” . . .	231	160	391
18—19 ” . . .	208	176	384
19—20 ” . . .	201	102	303
üle 20-ne ” . . .	239	109	348
vanadus märkimata . . .	277	111	388
Kokku	2142	1241	3383

peaaegu sama pilti. Poolaasta kestes on isegi lisa kogut. Noorsoo org-ide ylesanne pole raha koguda selleks, et seda kasutamata seista lasta, vaid rahaga tuleb alati olude kohaselt midagi tulusat ja kasulikku teostada. Päätuulalikaks on org-idel olnud liikmemaks ja toetused. Pidud on ainult yksikuil juhuseil nende päale kulutet vaeva vääriliselt tasund. Sellest tuleb järeldada, et pidude korraldamisele edespidi vähem energiat maksab kulutada. Org-ide väljaanded ja ajakirjad on päale Koeru õppurite yhingu „Järvala“ oma kõik puudujäägiga töötand. Seda nähtust ei saa teisiti, kui puuduliku leviku ja saamatu korralduse arvele kirjutuda. Alles siis on seisukord loomulik, kui org-ide ajakirjad ylejääki ja org-ile tulu annavad. Ajakirju paljundetagu ainult nii palju eksemplare, kui tõesti levitada suudetakse ja levitamisele pandagu rohkem rõhku. Yhes eks. (käsi kirjas) ilmuvate ajakirjade lugejailt võetagu tasu kas või yks ainuski mrk. lugeja päält; sel teel saab vähemalt väljaandmise kulud tasa.

Võlgadega hiilgavad paar soliidimat org-i, kellel nähtavasti toetajad liikmed suure garantii annud.

Org-ide tegevusalalt torkab silma kirjandus-, kõne- ja vaidluskooolekute vähene arv, mis sellega seletetav, et mitmed liigete pääkooolekud yhtlasi ka referaati ja kõnekoosolekuiks on olnud. Õpiringe ei töötand yhtegi 1923. a. liitu kuuluva org-i juures.

Org-ide paljundet ajakirjadest võib nimetada:

1. Abja yhisgymn. karskusringi ajakiri „Tõus“, ilmund 1 number.
2. J. Vestholmi gym. õppurite ringi ajakiri „Edu“, ilmund 1 number.
3. Tartu poegl. reaalgymn. õpp. yhingu ajakiri „Oma“, ilmund 1 number.
4. Koeru õppurite yhing „Järvala“ ajakiri „Lõke“, ilmund 2 numbert.
5. Tall. õpet sem. Õppurkogu ajakiri „Kasvandik“, ilmund — number.
6. Jõhvi keskkoolõppurite yhingu ajakiri „Pyyded“, ilmund 2 numbert.
7. Aju 6 kl. algk. õppurite yhingu ajakiri „Õppur“, ilmund ? numbert.
8. Kambja 6-kl. algk. lootusyhing ajakiri „Miilang“, ilmund 1 number.
9. Harju-Jaani k/s „Jõud“ noorte osak. ajakiri „Noorus“, ilmund 1 number.
10. Rakvere õpet. sem. karskusringi ajakiri „Ajalane“, ilmund 1 number.
11. Rápina noorte yhingu ajakiri „Sáhvus“, ilmund 1 number.
12. Pärnu yhisg. õpp. yh. „Pyee“ ajakiri.

Vastutav toimetaja: cand. hist. Peeter Treiberg.

Toimetus: Nigulas Käbin, A. Anni, A. Elango, D. Karopun, A. Kärsten, E. Laid, L. Leemann, S. Perv, Th. Vaas

Väljaandja: E. Koolinoorsoo Keskkliit.

Toimetuse address: Tartu. Postkast 79. Toimetaja kõnet. iga ksk., rd. kl. 11—12 Jakobit. № 8, telef. 404.

Soovitatava karskus- enesekasvatuse- ja noorsooliikumise-kirjanduse nimestik.

A. Karskuskirjandus.

I. Eestikeelsed.

	Emk.
1. Dr. M. Helenius-Seppälä — Karskus-
asja algmed	75.—
2. Prof. M. J. Eisen. Karskusliikumise
ajalugu (Trykk otsas)	50.—
3. Prof. P. Pöld. Eesti riigi tulevik ja
karskus	20.—
4. Dr. J. Vilms j. t. Meie karskustöö
programm ja taktika	35.—
5. „Tulev Eesti“ I, II ja III aastak.
kokkukõidet. I	150.—
	II ja III a 300.—

II. Soomekeelsed.

	Smk.
1. Prof. R. Tigerstedt. Väkiuomaky-
kysymys	20.—
2. Dr. M. Helenius-Seppälä. Alkoholiooppi
1904	5.—
3. V. Hytönen. Yhteiskunnallinen raitti-
uslulukirja	12.—
4. Prof. T. Laitinen. Alkoholimyrkytyk-
sestä	4.—
5. M. Soininen ja K. Salonen. Mikä on
totuus kieltolaista, I, II, kokkukõid.	40.—
6. Noorsookarskusajakiri „Pohjantähti“,
ilmub 1 kord kuus, aastakäik	15.—

III. Saksa keelsed.

1. Dr. M. Helenius. Die Alkoholfrage, Jena 1903.
2. Dr. H. Hoppe. Die Tatsachen über den Alkohol. Berlin 1904.
3. G. Trier. Grundlagen des Antialkoholismus I, II Berlin 1917, 1918.
4. Dr. A. Baer ja Dr. R. Lagner. Die Trunksucht und ihre Abwehr. Berlin 1907.
5. Der Alkoholismus, seine Wirkungen und seine Bekämpfung. I—VII.
6. A. Stehr. Alkoholismus und Wirtschaftliche Arbeit. Jena 1904.
7. Dr. J. Bergman. Geschichte der Antialkoholbestrebungen. I jagu 1923. II jagu ilmumas Hamburg.
8. W. Ulbricht. Alkoholfrage in der Schule. Berlin 1913. (Trykk otsas.)
9. Dr. H. Stanger. Tabak und Kultur. München. Karskussisuline ilukirjandus.
10. G. Asmussen. Der erste Einser. Hamburg 1922.
11. H. Popert. Helmut Harringa. Dresden 1920.
12. Otto Ernst. August Gutbier. Leipzig 1919.
13. G. Hauptmann. Hanneles Himmelfahrt. Berlin. 1922.
14. — Vor Sonnenaufgang. Berlin 1922.
15. — Die Weber. Berlin 1922.
16. H. Ibsen. Gespenster.

IV. Inglise keelsed.

1. R. P. Hobson. Alcohol and the Human Race. New-York 1919.
2. J. Morris. Temperance teaching Made Easy. London 1910.
3. E. J. Norris. Primer of the physiological action of Alcohol. London, 1908.
4. Fr. Gulick Jewett. Physiology, Hygiene and Sanitation.
5. W. Taylor. A. First Reader in Health and Temperance.
6. Helen Coomber. Lessons and Experiments on scientific Hygiene and temperance.

Karskuslugemikud:

7. J. Dennis Hird. The temperance Reader.
8. R. C. Gillie. Little Talks on temperance. London.

B. Enesekasvatus.

I. Eestikeelsed.

Puudub vastav kirjandus pea täiesti. Mõned varem ilmunud Smiles'i ja O. Sw. Mardeni'gi teosed on myygit otsas. Ligemal ajal on ilmumas Fr. W. Foerster'i „Lebensführung“, „Lebenskunde“ ja J. Payot „Tahte kasvamine“. eestikeelsed tõlked. Ka äsjailmund „Noorusjõud“ I sisaldab sellekohast materjali. Nimetada võiks ka V. Reima „Enesekasvatuse alged“ (Karskusliidu kirjastus, 1923. Hind 30 mk.)

II. Soomekeelsed.

	Smk.
1. Jules Payot. Thdon kasvattaminen
(tõlge prantsusk.)	15.—
2. Fr. W. Foerster. Kasvatus ja itse-
kasvatus (tõlge saksk.)	20.—
3. Fr. W. Foerster. Osaatko elää (tõlge
saksk.)	10.—
4. Fr. W. Foerster. Elämän ohjeita (tõlge
saksk.)	12.—
5. Y. Karilas. Suuren hiljaisuuden miehiä	10.—
6. „ Vaikeuksien voittajia	20.—
7. Ch. Wagner. Miehuullisuus (tõlge
prantsk.)	20.—
8. prof. Laurila. Mitea totuutta on
etsittävä	3 ?

III. Saksa keeles

on see osa väga lai ja raske sellest siinkohal mingit ülevaadet anda. Võiks eriti soovitada Foersteri töid ja O. Sv. Mardeni, R. W. Trine'i j. t. tööde tõlkeid.

C. Noorsooliikumine.

Eestikeelsed.

1. P. Ruubel. Meie noorsoo vaimlisest mur-
rangust.
2. A. Anni j. t. Mõtteid valmivast intel-
ligentsist. 250.—
3. Noorusjõud I 750.—
4. A. Juhanson I yler. „Noorte Püha“ 45.—
5. „Uudismaa“ I, II, III, IV, V ja VI
aastak kokku 785.—

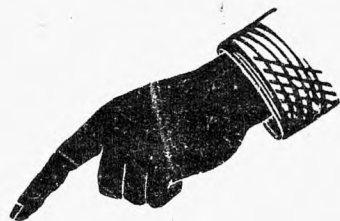
Soomekeelsed.

1. B. Bockström. Amerikan poikien ja
tyttöjen kerhotyö 5.—
2. W. George. Amerikalainen nuorisot-
asavalta.
3. Kristillinen nuoriso työ 7:50
4. Ajak. „Nuori Voima“, 2 k. kuus. Aas-
tak. 30.—
5. Ajak. „Pyrkijä“ 1 k. kuus Aastak. 10.—

Saksa keelsed.

1. Dr. G. Wyneken. Schule u. Jugendkultur.
2. „ Der Kampf für die Jugend.
3. H. Blüher. „Wandervogel“ I, II.
4. Th. Herrle. Die deutsche Jugendbewegung.
5. C. Bondy. Die proletarische Jugendbewegung.
6. Ad. Grabowsky, W. Koch. Die freideutsche
Jugendbewegung.
7. A. Messer. Geschichte der freideutschen
Jugendbewegung.
8. Siemerig. Die deutschen Jugendpflegever-
bände I, II.
9. Ajak. „Junge Menschen“, 2 k. kuus.
10. Ajak. „Der weisse Ritter“ (Neupfadfinder
ite ajak).
11. Ajak. „Fr-deutsche“ Jugend.
12. Ajak. „Werkland“ (end. „Vivos Voco.“)

Kõiki siin tähendat raamatuid võib tellida E. Noorsoo Karskusliidu kaudu. Kes seda ise teha soovivad, soovitame pöörata eestikeelse kirjanduse asjus „Sõnavara“ keskladu poole, Tartus, Lai t. Nr. 27-a, võõrakeelse te asjus mõne väljamaa äridega kontaktis oleva kaupluse (Tartus Krüger, Raudsepp) poole.

Iga haritlane loeb

„Üliõpilaslehte“

Eesti üliõpilaskunna häälekandjat.

Üliõpilaslehe veergudel leiavad käsitlust meie akadeemilise noorsoo, seega ühe aktiivsema intelligentsi osa, ideed ja sihid. Ühtlasi leiavad erapooletut kajastust ka kõik üliõpilaskunna päevaküsimused ja mured.

Väljamaa akadeemiliste ringkondade eluga tutvunemiseks ilmub Üliõpilaslehes kirjeldusi ja teateid väljamaa kaastöolistelt. Üliõpilaslehes ilmub järjekindlalt fõljetoone ja karrikatuure akadeemilisest elust ja tegelasist.

Aprilli-kuu esimesel poolel ilmub Üliõpilaslehe kirjandusnumber (№ 3/4) Akad. Kirjandusühingü toimetusel sisaldades kirjutusi A. Anni, V. Adamsi, A. Kivikase, E. Raudsepp'a, D. Palgi, J. Pert'i, H. Vaas'i ja teiste sulest.

Üliõpilasleht ilmub Üliõpilaskunna edustuse väljaandel, päätoimetaja A. Oinas ja toimetuse sekretäär G. Saar.

Semestri jooksul ilmub seitse numbert ja maksab 140 marka.

Toimetus ja talitus asub „Ühiselumajas“ tuba № 12 (Hetselitan. № 1).

Toimetuse kõnetunnid on iga kesknädalal ja laupäeval kella 2—3.

Üliõpilaslehe tellimisi võtavad vastu kõik Vabariigi postiasutused.